

סיכום השיחה

לקוטי שיחות חלק ל"א, שמות ג'

על הפסוק בפרשתנו "ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכיבם על החמור" מפרש רש"י: "על החמור: חמור המיוחד, הוא החמור שחבש אברהם לעקדת יצחק והוא שעתיד מלך המשיח להיגלות עליו שנאמר: עני ורוכב על החמור".

וצריך להבין, דהנה כדי לבאר משמעות המילה "החמור" (בה"א הידיעה) בפשוטו של מקרא, היה מספיק לבאר שזהו החמור שחבש אברהם, ומה נוגע להבהיר שזהו החמור שחבש **לעקדת יצחק**? ומדוע בכלל צריך להבהיר שחמור זה "הוא שעתיד מלך המשיח להיגלות עליו" - שזהו נס גדול ביותר - שחמור מסוים יחיה משך אלפי שנים, ואינו נוגע לכאורה להבנת פשט הכתוב!

והנה, כשהחכמים תרגמו התורה ליוונית עבור תלמי המלך, הם תרגמו המלה 'חמור' ב'נושא אדם' (שמשמעו גם גמל) כדי שתלמי המלך לא יטען: (א) מדוע משה אבכם נושא את משפחתו על חמור ולא באופן יותר מכובד על סוס או גמל? (ב) מדוע הוא נושא כל משפחתו על חמור אחד בלבד?

ויש לומר, שאכן רש"י בפירושו כאן מרמז על התשובות לשאלות אלה: חמור זו הוא חמור מיוחד, ואין זה פלא ש: (א) דווקא הוא נבחר ולא סוס או גמל; (ב) חמור מיוחד כזה יכול לשאת משא רב. אלא שעדיין צריך עיון: מדוע משה רבינו ראה לנכון לשאת את משפחתו דווקא על חמור מיוחד זה?

והביאור בזה: לרש"י היה קשה מדוע אומרת התורה בכלל ש"וירכיבם על החמור", הרי לכאורה אין נוגע לדעת איך נסעו, ומספיק לומר שמשה לקחם אתו! ולכן צריך לומר שבזה ישנו ביאור כללי.

ובהקדים, דהנה, כמה פסוקים לפני זה מסופר שמשה לא רצה לקבל בתחילה את שליחותו של הקב"ה ואמר "שלח נא ביד תשלח" (ביד אהרן - שלא רצה לקחת גדולה לפני אהרן, או בידו של משיח שיגאל סופית את העם), אך לא מצינו שהקב"ה יענה למשה על טענותיו, ורק הכריח אותו ללכת.

ולכן יש לומר שהמענה לטענות אלה מרומז בזה שהקב"ה סיבב שמשה ירכיבם על החמור המיוחד: המענה על הטענה הראשונה (ששלח ביד אהרן): שמשה יראה איך שאברהם קיים את ציווי ה' ללא היסוס עד שחבש בעצמו את חמורו ללכת לעקדת בנו!

המענה על הטענה השניה (ששלח ביד משיח): שאכן חמור זה הוא שעתיד משיח להיגלות עליו, וא"כ ביאת המשיח הוא בכוחו של משה בהמשך ליציאת מצרים המתחילה על ידי משה.

ויש לומר, שאזכור ביאתו של משיח מרמזת גם על מענה לטענה הראשונה של משה, מדוע הוא נבחר דווקא (ולא אהרן אחיו). דהנה מעלת "עני ורוכב על חמור" מרמז על מעלת הענווה, ומודגש בזה הטעם שהקב"ה בחר במשה - דווקא מפני ענוותנותו העושה אותו כלי למלכותו של הקב"ה.

מיינה של תורה על פירוש רש"י זה: ובהקדים דהנה שמים לב כאן לשלשה סוגי לשונות לגבי החמור: אברהם - **חבש** את החמור (הכין אותו לנשיאת חפציו); משה - **הרכיב** את **משפחתו** על החמור, והוא לא רכב עליו; משיח - רוכב **בעצמו** על החמור, **והוא נגלה** על חמור זה.

והנה, ידוע ש"חמור" מסמל ה"חומר" הגוף וחומריות העולם בכלל. וזהו כללות הקשר בין ה"חמור" לגאולה: עיקר תכלית הגאולה הוא התגלות הקב"ה בעולם, שזה דורש לכל לראש בירור החומר של האדם והעולם.

ויש לומר שישנם שלושה שלבים מקבילים בבירור החמור - החומר של גשמיות הגוף והעולם:

- **בבירור הגוף:** (א) שליטת הנשמה על הגוף; (ב) זיכרון הגוף כדי שייעשה כלי לאור הנשמה; (ג) הפיכת הגוף עצמו לחפצא של קדושה.

- **בבירור העולם:** (א) הכנעת החומריות של העולם; (ב) בירור הגשמיות עד שתיעשה כלי לקדושה; (ג) הגשמיות עצמה מתקדשת ("וראו כל בשר כי פי ה' דיבר")

- **בשלושת הצדיקים:** (א) אברהם - הכניע את חומר העולם שלא יפריע לקדושה; (ב) משה - הפך את העולם לכלי לאור הקדושה; (ג) משיח - החומר מזדכך ומגלה בעצמו אור הקדושה.

ולכן עניין זה התבטא ב**טיב הרכיבה**: (א) אברהם - רק חבש את חפציו על החמור, בלי שיהיה לו קשר עצמי עם החומר; (ב) משה - הרכיב רק את משפחתו וסביבתו על החמור, ולא היה קשר חזק בין החומר למשה עצמו; (ג) משיח - ירכב על החומר ויהפכו לחפצא של קדושה.

ויש לומר, שהפיכת החומר לקדושה הינה תכלית בריאת העולם כבר מההתחלה, כדברי הרמב"ם בראשית ספרו - ש"יסוד היסודות" הוא לדעת שכל הנבראים "לא נמצאו אלא מאמתת המצאו", וכן בסוף ספרו - ש"באותו הזמן.. ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד.. וישיגו דעת בוראם כפי כח האדם, שנאמר: "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

כן תהיה לנו, על ידי מעשינו ועבודתנו בשלבים השונים עדי ביאת גואל צדק, במהרה בימינו ממש!